Кримінальна відповідальність компаній

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Компанія як особа

Кримінальне право Сінгапуру не містить загального положення, присвяченого кримінальній відповідальності компаній. Воно охоплює компанії через визначення. Закон про тлумачення 1965 року (Interpretation Act 1965) передбачає, що «особа» і «сторона» охоплюють «будь-яку компанію, асоціацію чи об'єднання осіб, інкорпороване чи неінкорпороване». Кримінальний кодекс 1871 року (Penal Code 1871) містить власне визначення того самого змісту: «Слово „особа" охоплює будь-яку компанію, асоціацію чи об'єднання осіб, незалежно від того, інкорпоровані вони чи ні».[1] Оскільки Кримінальний кодекс походить від індійського кодексу 1860 року, історію якого простежив розділ I частини B, це визначення входить до кримінального права Сінгапуру ще з колоніальних часів.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Наслідок такий: компанія в принципі може вчинити будь-який злочин, крім тих, що за своєю природою потребують людського тіла, як-от двоєженство, або караються лише позбавленням волі. Корупцію, обман, кримінальне порушення довіри, фальсифікацію звітності та відмивання грошей може вчинити й компанія. Практичні питання стосуються атрибуції та покарання. Чиї дії і чий психічний стан вважаються діями і станом компанії? І яку санкцію суд може застосувати до суб'єкта, якого неможливо позбавити волі?

Від «керівного розуму» до правил атрибуції

Традиційна відповідь загального права — доктрина ідентифікації. У справі *Tesco Supermarkets Ltd v Nattrass* Палата лордів 1971 року постановила, що власними діями компанії вважаються лише дії тих, хто втілює її керівний розум і волю (directing mind and will). Лорд Рід (Lord Reid) сказав про таку особу, що «вона діє як компанія, і її розум, який спрямовує її дії, є розумом компанії».[2] Доктрину критикували за те, що вона захищає великі організації. Вище керівництво рідко особисто вчиняє злочини, а менеджери, які їх учиняють, часто посідають надто низьку посаду, щоб уособлювати керівний розум.

Таємна рада уточнила підхід 1995 року. У справі *Meridian Global Funds Management Asia Ltd v Securities Commission*, апеляції з Нової Зеландії, лорд Гоффманн (Lord Hoffmann) пояснив, що компанія діє лише через правила атрибуції. Це первинні правила в її установчих документах, загальні правила представництва та відповідальності за дії працівника (vicarious liability), а також спеціальні правила, які суд формує для конкретного законодавчого положення відповідно до його мети. Він

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

підсумував це фразою, яку відтоді цитують багато судів загального права: «Насправді не існує такої речі, як компанія як така, немає ding an sich, є лише застосовні правила».[3]

Апеляційний суд Сінгапуру сприйняв підхід *Meridian*. У справі *Ho Kang Peng v Scintronix Corp Ltd*, вирішеній 30 квітня 2014 року, колишній генеральний директор, який спонукав свою компанію здійснювати платежі, що їх суд назвав «фактично хабарями», стверджував, що його власну обізнаність і обізнаність інших менеджерів слід приписати компанії. Суд застосував три категорії правил атрибуції лорда Гоффманна. Вислів «керівний розум і воля» він розглянув як «лише зручну етикетку» і з'ясовував, яке правило атрибуції застосовується для відповідної мети.[4] Йшлося про цивільний позов компанії проти її колишнього директора. Проте міркування суду щодо атрибуції так само застосовні, коли постає питання, чи несе компанія кримінальну відповідальність за поведінку своїх менеджерів.

Суд також постановив, що директор, який спонукає компанію давати хабарі, «не діє в інтересах компанії», навіть якщо мета полягає в короткостроковій фінансовій вигоді, і що такі платежі були «prima facie неналежними і навіть незаконними».[5] Для правозастосування щодо компаній це важливо у двох напрямах. Компанії непросто стверджувати, що підкуп з боку її менеджерів відповідав її інтересам і тому був санкціонований. Водночас менеджери не можуть сховатися за компанією, коли вона згодом вимагає від них відшкодувати збитки.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Законодавча атрибуція та відповідальність посадових осіб

Кілька законів замінюють невизначений тест загального права спеціальними правилами. Для фінансового сектору найважливіший серед них — Закон про корупцію, незаконний обіг наркотиків та інші тяжкі злочини (конфіскація доходів) 1992 року, який зазвичай називають CDSA. Його стаття 73 передбачає, що поведінку та психічний стан директора, працівника чи агента, який діє в межах своїх фактичних або видимих повноважень, можна приписати юридичній особі.[6] Це положення поширює атрибуцію далеко нижче рівня ради директорів і вищого керівництва. Менеджер із роботи з клієнтами, який свідомо працює з доходами від шахрайства клієнта, може тим самим наразити сам банк на обвинувачення у відмиванні грошей.

Той самий закон діє і в протилежному напрямі. Відповідно до статті 80, якщо доведено, що злочин юридичної особи вчинено за згодою чи потуранням посадової особи або що він зумовлений її недбалістю, «винною у злочині є як посадова особа, так і юридична особа». Підпункти (3) і (4) поширюють це правило на партнерів і посадових осіб неінкорпорованих об’єднань.[7] Подібні положення про відповідальність посадових осіб містять багато регуляторних законів, зокрема ті, що їх застосовує Управління грошово-кредитного регулювання Сінгапуру (MAS), описане в розділі I частини E. Так відповідальність компанії та фізичних осіб пов’язується між собою: переслідування компанії часто відкриває шлях до переслідування її директорів за недбалість.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Покарання та їхні межі

Засудженій компанії можуть призначити штрафи, конфіскацію та пов'язані з ними додаткові накази. Штрафи за загальним антикорупційним законом низькі за міжнародними мірками. Статті 5 і 6 Закону про запобігання корупції 1960 року передбачають штраф до S$ 100 000 або позбавлення волі на строк до п'яти років, або обидва покарання. Стаття 7 підвищує максимальний строк позбавлення волі до семи років, якщо справа стосується контракту з урядом чи публічним органом. Для компанії важить лише штраф. Стаття 13 додає стягнення в розмірі суми неправомірної вигоди. Суд мусить призначити його на додачу до будь-якого іншого покарання, і його стягують як штраф.[8]

Злочини відмивання грошей за CDSA сягають далі. Юридична особа, засуджена за статтями 50, 51, 53 або 54, підлягає штрафу до S$ 1 млн або до подвійної вартості відповідних доходів, залежно від того, яка сума більша. Стаття 55A карає за сприяння іншій особі в утриманні злочинних доходів за підозрілих обставин, наприклад коли особа не вжила розумних заходів для перевірки домовленості. Для осіб, що не є фізичними, вона передбачає той самий максимум.[9] Прив'язка до вартості доходів дає суду міру, пропорційну масштабу злочину, хоча вона й не сягає кратних прибутку сум, звичних в американській практиці.

Ще одна межа — юрисдикція. Стаття 37 Закону про запобігання корупції передбачає, що з громадянином Сінгапуру, який учинив злочин за цим законом за межами Сінгапуру, «можна вчинити щодо цього злочину так, ніби його вчинено в Сінгапурі».[10] Щодо компанії ситуація менш однозначна, адже закон говорить про громадян. У справах, які розглянуто нижче,

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

корупційні схеми організовували та оплачували із Сінгапуру. Це давало його судам територіальний зв'язок із поведінкою, наслідки якої настали в Бразилії.

Кримінальне переслідування на практиці

Антикорупційний орган Сінгапуру, Бюро з розслідування корупційних практик (CPIB), займається переважно справами приватного сектору. За словами старшого державного міністра Десмонда Тана (Desmond Tan), 84 з 90 осіб, яких 2025 року притягнули до кримінальної відповідальності за корупційні злочини, розслідувані Бюро, походили з приватного сектору. В Індексі сприйняття корупції 2025 року Transparency International Сінгапур посів третє місце зі 180 країн і перше в Азійсько-Тихоокеанському регіоні.[11]

Обвинувачення проти самих компаній трапляються рідше, ніж проти їхніх директорів і працівників, але трапляються. Наприклад, 26 жовтня 2026 року компанії з технічного обслуговування висунули обвинувачення за статтею 6(b) Закону про запобігання корупції у поєднанні зі статтями 7 і 31. Її підозрюють у змові з колишнім директором з метою дати хабар у розмірі S$ 50 000 менеджерові керуючого агента міської ради (town council).[12] Справа буденна, і саме цим цікава. У внутрішніх справах компанію, яка дає хабарі через свого директора, переслідують разом із ним у звичайному порядку, без жодної особливої процедури.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Поширена помилка

Іноді кажуть, що Сінгапур не може переслідувати компанії за злочини, бо позбавити волі можна лише фізичну особу. Сінгапурське право завжди розглядало компанії як осіб, здатних учиняти злочини, і саме тому CPIB регулярно висуває обвинувачення компаніям. Справжні обмеження полягають в атрибуції, рівні штрафів і доведенні поведінки, що відбулася за кордоном.

Примітки

1. Interpretation Act 1965, ст. 2(1), визначення “person” (текст за lawplayer.com, дата звернення: листопад 2026 р.; переважну силу має офіційний текст на Singapore Statutes Online); Penal Code 1871, ст. 11 (текст за lawplayer.com, дата звернення: листопад 2026 р.). ↩
2. *Tesco Supermarkets Ltd v Nattrass* [1971] UKHL 1, [1972] AC 153 (House of Lords), per Lord Reid; керівник магазину не належав до керівного розуму компанії, і компанію виправдали (Wikipedia, “Tesco Supermarkets Ltd v Nattrass”, дата звернення: листопад 2026 р.). ↩
3. *Meridian Global Funds Management Asia Ltd v Securities Commission* [1995] UKPC 5, [1995] 2 AC 500, рішення від 26 травня 1995 р., per Lord Hoffmann (Wikipedia, “Meridian Global Funds Management Asia Ltd v Securities Commission”, дата звернення: листопад 2026 р.). ↩
4. *Ho Kang Peng v Scintronix Corp Ltd (formerly known as TTL Holdings Ltd)* [2014] SGCA 22, Апеляційний суд, 30 квітня 2014 р. (Sundaresh Menon CJ, Chao Hick Tin JA, V K Rajah JA), п. [32], [47]–[50] (elitigation.sg, дата звернення: листопад 2026 р.). ↩
5. *Ho Kang Peng v Scintronix Corp Ltd* [2014] SGCA 22, п. [40], [44]. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

6. Corruption, Drug Trafficking and Other Serious Crimes (Confiscation of Benefits) Act 1992, ст. 73 (текст за lawplayer.com, дата звернення: листопад 2026 р.). ↩
7. CDSA, ст. 80(1), (3) і (4) (текст за lawplayer.com, дата звернення: листопад 2026 р.). ↩
8. Prevention of Corruption Act 1960, ст. 5, 6 і 7 (текст за lawplayer.com, дата звернення: листопад 2026 р.); CPIB, “Company Charged for Alleged Corruption Involving Town Council Contract”, 26 жовтня 2026 р., cpib.gov.sg, де повторено покарання за ст. 6 і 7; Prevention of Corruption Act 1960, ст. 13 (текст за lawplayer.com, дата звернення: листопад 2026 р.). ↩
9. CDSA, ст. 50(7), 51(7), 53(7) і 54(7); для фізичних осіб — штраф до S$ 500 000 або позбавлення волі на строк до десяти років, або обидва покарання (ст. 50(5), 51(5), 53(5), 54(5)) (текст за lawplayer.com, дата звернення: листопад 2026 р.); CDSA, ст. 55A(6) (текст за lawplayer.com, дата звернення: листопад 2026 р.). ↩
10. Prevention of Corruption Act 1960, ст. 37 (текст за lawplayer.com, дата звернення: листопад 2026 р.). ↩
11. Виступ старшого державного міністра Desmond Tan на заході Anti-Corruption Partnership Network Event 2026, 18 вересня 2026 р., cpib.gov.sg: “Singapore ranked third out of 180 countries in the Transparency International Corruption Perceptions Index 2025”; з 90 осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності 2025 року за корупційні злочини, розслідувані CPIB, 84 походили з приватного сектору. ↩
12. CPIB, “Company Charged for Alleged Corruption Involving Town Council Contract”, 26 жовтня 2026 р., cpib.gov.sg: Atlas Maintenance Pte Ltd висунуто одне обвинувачення за ст. 6(b) у поєднанні зі ст. 7 і 31 PCA; імовірна змова в лютому 2023 р. з тодішнім директором з метою дати хабар у розмірі S$ 50 000. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com